Gemeente Amsterdam

Factsheet straatdealers in de Amsterdamse binnenstad

Resultaten onderzoeken april 2022 - maart 2024

April 2024

Straatdealers en incidenten straatdealen

De onderzoeksbevindingen op deze pagina zijn, tenzij anders aangegeven, afkomstig van een analyse van politiecijfers over de jaren 2020, 2021 en 2022. Tenzij anders vermeld hebben ze betrekking op deze jaren.

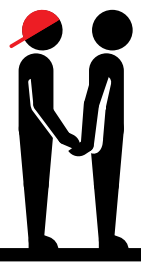

Definitie van straatdealen

Het programma definieert een straatdealer als een persoon die op straat hard- of softdrugs of daarop gelijkende waar aanbiedt en/of verkoopt.

In detail gaat het hier om de politieregistraties: F42 handel harddrugs, F43 handel softdrugs, en F40 bezit harddrugs. Bij de handel van nepdope gaat het om de (APV) registratie R1114: verbod van straathandel in drugs of daarop gelijkende waar. Het is niet mogelijk om registraties van lachgas (ook geregistreerd als R1114) apart zichtbaar te maken. Er wordt geschat dat dit gaat om een verwaarloosbaar aandeel.

Bezit harddrugs is alleen strafbaar wanneer er sprake is van een handelsindicatie. Vaak worden personen aangehouden voor handel in nepdope en blijken zij op het politie-bureau ook harddrugs op zak te hebben. Dan is dit een zwaarder misdrijf dan handel in nepdope en worden zij hiervoor vervolgd.

Incidenten straatdealen: in Centrum

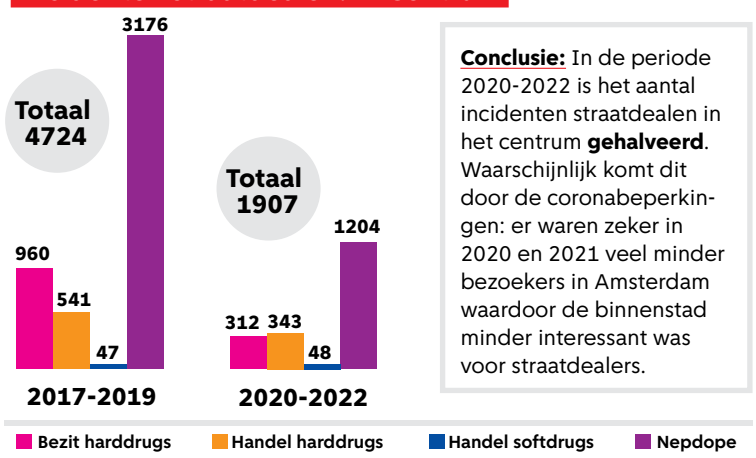

Conclusie: In de periode 2020-2022 is het aantal incidenten straatdealen in het centrum **gehalveerd**. Waarschijnlijk komt dit door de coronabeperkingen: er waren zeker in 2020 en 2021 veel minder bezoekers in Amsterdam waardoor de binnenstad minder interessant was voor straatdealers.

Aandeel Centrum in straatdealincidenten Amsterdam

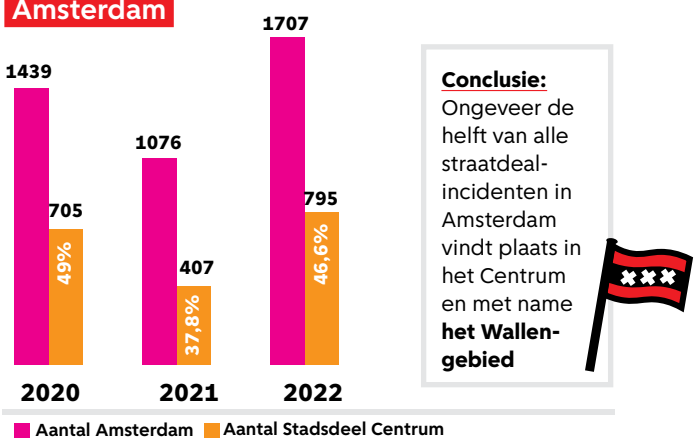

Conclusie: Ongeveer de helft van alle straatdeal-incidenten in Amsterdam vindt plaats in het Centrum en met name **het Wallen-gebied**

Aantal unieke verdachten aangehouden voor straatdealen in Centrum

1240 verdachten van straatdealen in centrum in **2020-2022**

2267 verdachten van straat-dealen in centrum in **2017-2019**

Aantal en aandeel straatdealers Centrum in Top600/400

2020-2022

6,5% **80** Top 600

2020-2022

1,4% **17** Veilig alternatief (vh. Top 400)

Conclusie: Van de in Centrum aangehouden straatdealers in deze periode stond zo'n **8%** op de Top600 of Veilig Alternatief lijst van april 2023.

Vergeleken met wie tijdens de analyse (april 2023) in deze aanpak zat.

Woonplaats in Nederland wonende straatdealers

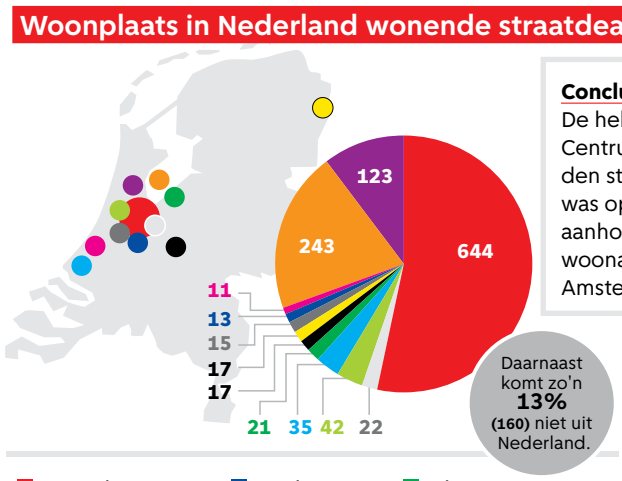

Conclusie: De helft van de in Centrum aangehouden straatdealers was op moment van aanhouden officieel woonachtig in Amsterdam.

Leeftijdsverdeling straatdealers

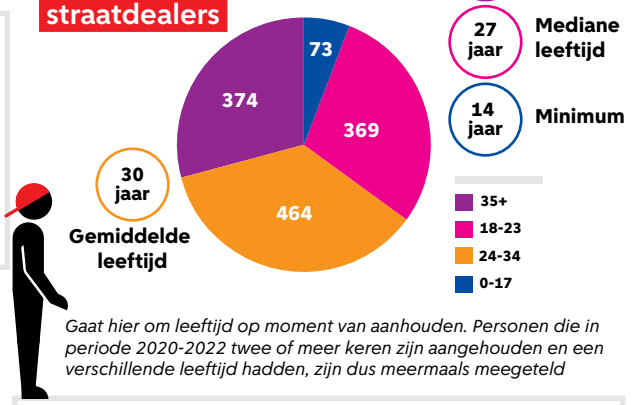

Gaat hier om leeftijd op moment van aanhouden. Personen die in periode 2020-2022 twee of meer keren zijn aangehouden en een verschillende leeftijd hadden, zijn dus meermaals meegeteld

Conclusie: De gemiddelde straatdealer in Centrum die wordt aangehouden als verdachte is **30 jaar**. De helft van de straatdealers is 27 jaar of ouder. Toch zijn er ook minderjarige dealers actief, in deze periode zijn er 73 dealers (6%) aangehouden die jonger dan 18 waren.

Woonstadsdeel straatdealers woonachtig in Amsterdam

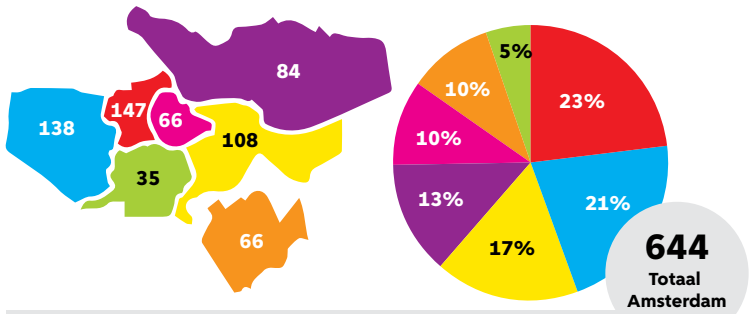

Recidive straatdealen in Centrum

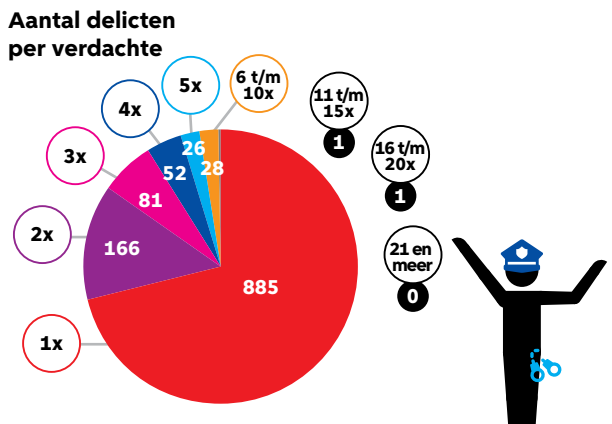

Conclusie: Een relatief groot deel van de aangehouden verdachten van straatdealen in Centrum is in de periode 2020-2022 maar **1 keer** aangehouden voor een straatdealdelict.

Aantal straatdealers in Centrum met ook geweldsdelict op hun naam

2020-2022

237 19% **(van de in totaal 1.240)**

2017-2019

339 15% (van de in totaal 2.267)

Aangehouden verdachten van straatdealen in Centrum die minimaal ook één geweldsdelict in Amsterdam op hun naam hebben staan.

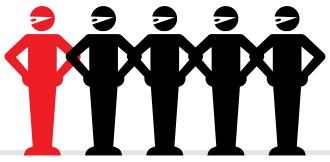

Conclusie: Tussen 2020 en 2022 had 19% van de straatdealers in Centrum ook een geweldsdelict in gemeente Amsterdam op hun kerfstok. Dat is een iets hoger percentage dan in de periode 2017-2019.

Modus Operandi straatdealers

Modus Operandi

Conclusies uit het kwalitatieve onderzoek onder professionals die in hun werk te maken hebben met straatdealers in Centrum:

- Straatdealers zijn vooral **groepen mannen** (20-30 jr) en beperken zich niet tot dealen
- Dealers zoeken **verscholen plekken** op nabij de drukte
- Omvang dealerproblematiek volgt de **toeristenstroom** in de stad
- Straatdealers benaderen vooral **jonge bezoekers**
- Straatdealers zijn te herkennen aan hoe zij zich **bewegen en gedragen**
- Als de klant is gevonden vindt **de deal op allerlei manieren** plaats
- Straatdealers werken vaak **samen**
- Dealers zijn streetwise en **vertrekken als politie in buurt is**

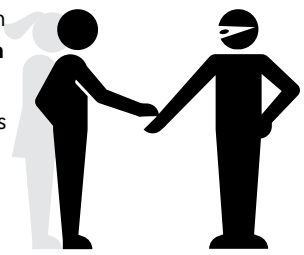

Rechtshandhaving straatdealen binnenstad in samenhang 2020-2023

Maatschappij → Politie & Burgemeester → Openbaar Ministerie → Rechtbank

Maatschappij

Bijna **60% van de bewoners** van **Burgwallen-Oude Zijde** geeft aan zeker te weten dat het verkopen van drugs voorkomt in de buurt. Gemiddeld voor heel Amsterdam is dit percentage met **11%** veel lager. In 2023 geeft **37%** van de bewoners van de Burgwallen Oudezijde aan veel overlast van drugshandel te ervaren In Amsterdam is dat gemiddeld **6%.** Zowel zien dat het voorkomt als de ervaren overlast in de buurt toe neemt tussen 2021 en 2023.

Overlast

Bron: O&S Veiligheidsmonitor 2021 -2023 en O&S, Binnenstadenquête 2022-2023

Aandeel bewoners dat veel overlast ervaart van drugsgebruik (%)	2021	2022	2023
Amsterdam	7	7	7
Centrum	11	11	12
Burgwallen-Nieuwe Zijde	18	21	21
Burgwallen-Oude Zijde	33	41	34

Aandeel bewoners dat veel overlast ervaart van drugshandel (%)	2021	2022	2023
Amsterdam	6	6	6
Centrum	9	7	9
Burgwallen-Nieuwe Zijde	14	13	16
Burgwallen-Oude Zijde	30	35	37

Aandeel bewoners dat zeker weet zeker dat het verkopen van drugs (zoals XTC, heroïne, cocaïne en LSD) voorkomt in de buurt	2021	2022	2023
Amsterdam	12	12	11
Centrum	18	17	19
Burgwallen-Nieuwe Zijde	28	24	33
Burgwallen-Oude Zijde	49	55	58

Aandeel bewoners dat afgelopen 12 maanden een beetje of veel overlast heeft ondervonden van straatdealen	2022	2023
Amsterdam	33	26
Burgwallen-Oude Zijde	85	84

Waardoor wordt straatdealen in binnenstad als zeer hinderlijk ervaren?

Bron: O&S, Binnenstadenquête 2022

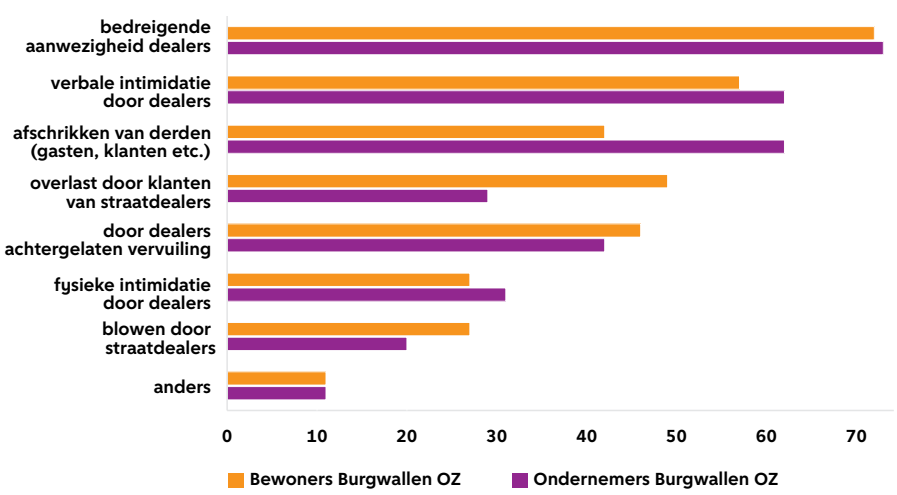

Bezoekersaantallen Amsterdam en bezoekersprognose

Bron: Bezoekersprognose Amsterdam 2024-2026, Onderzoek en Statistiek, Gemeente Amsterdam (mei 2024)

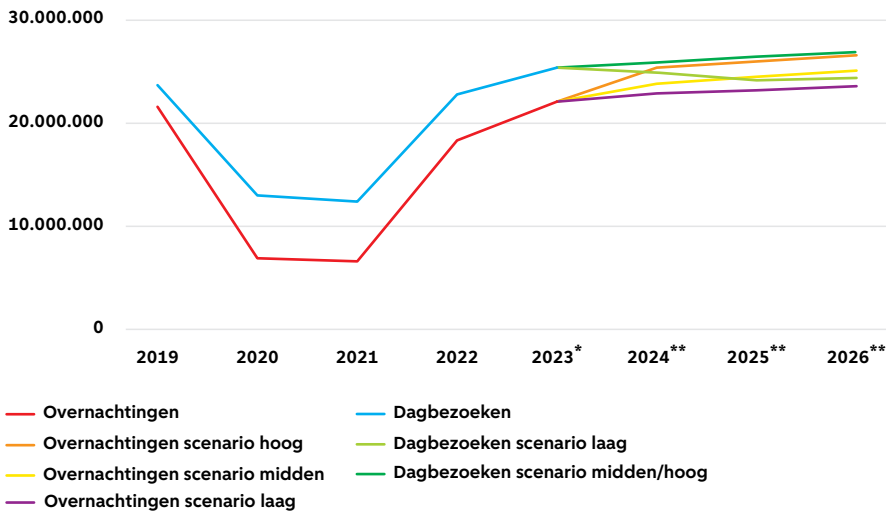

* Voorlopige cijfers ** Bezoekersprognose april 2024

Conclusie:
De bezoekers-aantallen in 2023 liggen hoger dan in 2019, het vorige record-jaar. Het aantal overnachtin-gen in de jaren 2024-2026 stijgt door.

Politie & Burgemeester

Aantal incidenten en verdachten straatdealen Centrum 2020-2023

Bron: politie

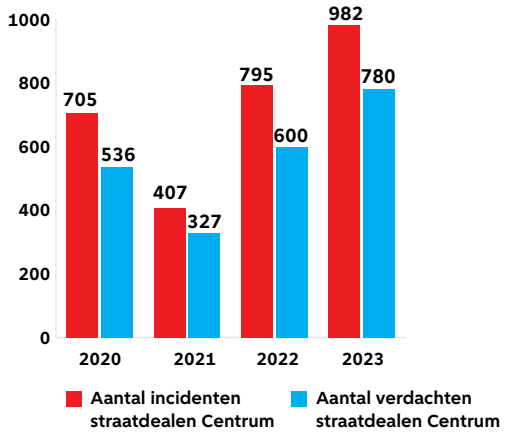

Aantal opgelegde 24-uursverboden centrum voor straatdealen (APV 2.7) en hinderlijk gedrag bij gebouwen (APV 2.18)

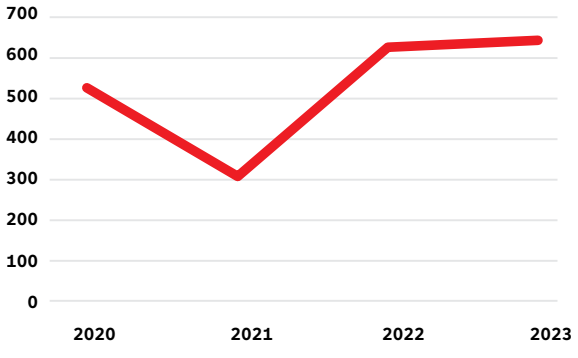

Aantal opgelegde 3- en 6 maands DOG-gebiedsverboden 2019/2020/2021/2022/2023

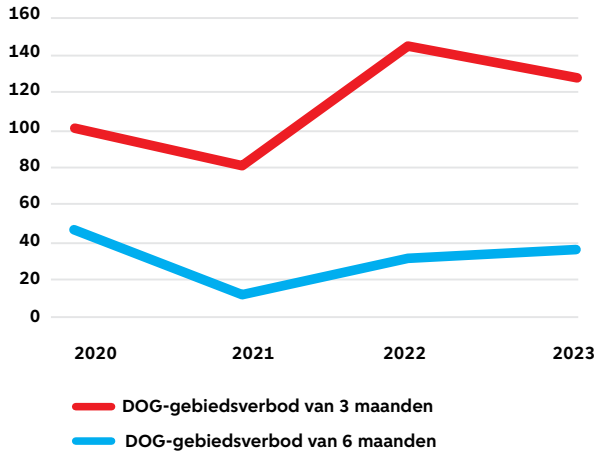

Openbaar Ministerie

Toelichting op de OM-cijfers

Straatdeal delicten betreffen de artikelen 2c Opiumwet en 2.7.2 APV. Artikel (2c Opiumwet) betreft het verbod op het aanwezig hebben van harddrugs. 2.7.2 APV betreft het verbod om harddrugs en softdrugs of daarop gelijkende waar te kopen of te koop aan te bieden, dit kan dus om zowel harddrugs, softdrugs als nepdope gaan. In de meeste gevallen zal het hier echter om nepdope gaan. Het OM registreert de beoordeling en afdoening van deze delicten. De registraties van het OM betreffen het hele arrondissement Amsterdam. Daarentegen heeft slechts een beperkt deel van de bij het OM geregistreerde Opiumwet 2c-zaken (verder: Opiumwet- of OW-zaken) betrekking op de binnenstad. Ook gaat het bij Opiumwetzaken niet alleen over straatdealen, maar bijvoorbeeld ook over drugsdealen op bestelling via scooters of grote drugszaken (georganiseerde misdaad). De Opiumwetzaken zeggen dus maar in beperkte zin iets over het straatdealen in echte drugs in de binnenstad.

1. Uit een analyse van alle bij de politie geregistreerde straatdealincidenten blijkt dat ca. 95% van de APV-nepdope overtredingen in de gemeente Amsterdam plaatsvindt in het Centrum.
N.B. In de Amstellandgemeenten zijn geen registraties bekend van handel in nepdope.

Bron: registraties Openbaar Ministerie (OM), analyse O&S, februari 2024

Bij het OM ingestroomde APV- en Opiumwetzaken

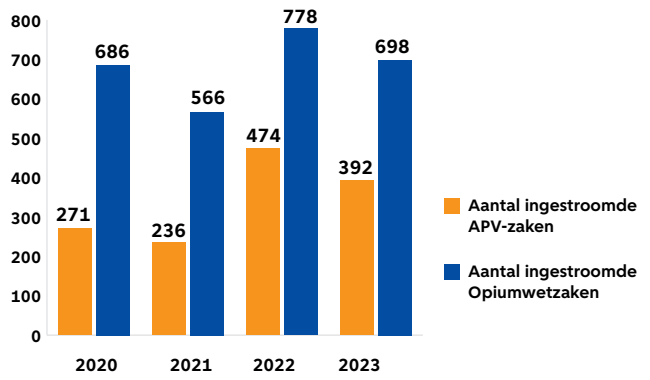

Conclusie: Tussen 2020 en 2023 is het jaarlijks aantal bij het OM ingestroomde APV-zaken met 45%-punt gestegen. Het aantal ingestroomde Opiumwetzaken zaken fluctueert door de jaren heen maar is in 2023 weer op een vergelijkbaar niveau als 2020.

Afdoening door OM of Rechtbank van APV- en Opiumwetzaken

Disclaimer: *Veel afdoeningen (door OM of Rechtbank) van in 2023 ingestroomde zaken zijn* ***nog niet bekend.*** *Daarom is instroomjaar 2023 verder buiten beschouwing gelaten.*

Deel ingestroomde APV zaken dat door OM dan wel Rechtbank is afgedaan 2020-2022*

* Dit is inclusief zaken die vanwege verzet tegen een voorgestelde OM-afdoening uiteindelijk voor de rechter komen.

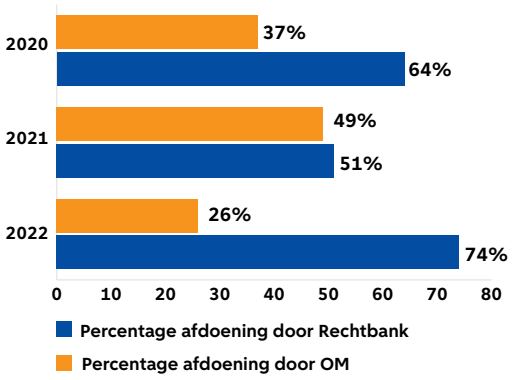

Deel ingestroomde Opiumwetzaken dat door OM dan wel Rechtbank is afgedaan 2020-2022*

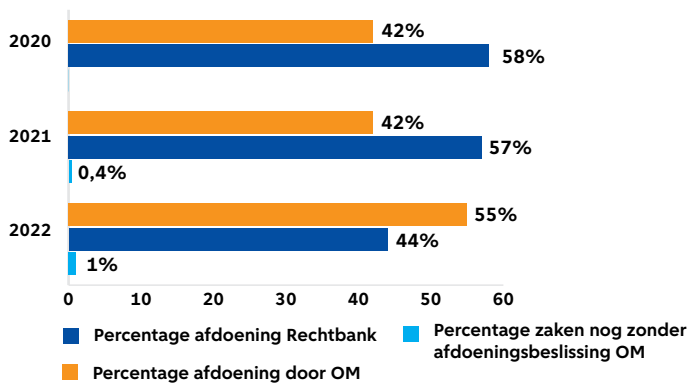

Conclusie: De APV-zaken werden in 2020 (64%) en 2022 (74%) in ruime meerderheid afgedaan door de rechtbank, in 2021 voor iets meer dan de helft (51%). Van de Opiumwetzaken werd in 2020 en 2021 ruim meer dan de helft afgedaan door de Rechtbank, in 2022 ruim de helft door het OM.

Doorlooptijden APV - en Opiumwetzaken van pleegdatum delict tot afdoening OM

Disclaimer: *Veel OM-afdoeningen van in 2023 ingestroomde zaken zijn nu nog niet bekend. Daarom is instroomjaar 2023 buiten beschouwing gelaten. Daarnaast is het goed te beseffen dat sommige Opiumwetzaken complexe, grote drugszaken betreffen, die een langere doorlooptijd kennen dan een relatief eenvoudige zaak als straatdealen.*

Uitleg berekening doorlooptijden: *Om doorlooptijden beter te kunnen vergelijken is bij het berekenen van deze doorlooptijden gebruik gemaakt van* ***peildatums****. Voor ieder instroomjaar (2020, 2021 of 2022) wordt als peildatum 1 februari van het tweede daaropvolgende jaar genomen om de doorlooptijd op te berekenen. Zo is voor in 2020 ingestroomde zaken de peildatum 1 februari 2022, voor de in 2021 ingestroomde zaken 1 februari 2023 en voor de in 2022 ingestroomde zaken 1 februari 2024. Voor het berekenen van het gemiddelde en de mediaan zijn zaken die een afdoeningsdatum na de peildatum hebben dus niet meegenomen. Het gemiddelde toont het gemiddelde aantal dagen tussen plegen delict en de OM-afdoening. De mediaan wil zeggen dat de helft van de zaken korter en de andere helft van de zaken langer duurt.*

Gemiddelde doorlooptijden pleegdatum tot OM-afdoening (met peildatum)

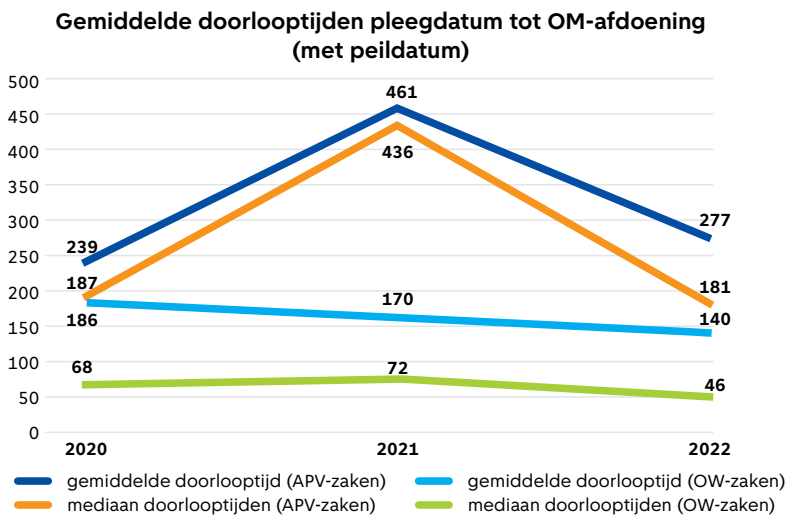

Conclusie: De gemiddelde doorlooptijd tussen **pleegdatum delict** en de **OM-afdoening** was voor de in 2021 ingestroomde APV-zaken bijna twee keer zo hoog als voor die uit 2020. Bij de **zaken uit 2022 is de gemiddelde doorlooptijd weer gedaald** tot iets boven het niveau van die uit 2020. De mediane doorlooptijd voor APV-zaken uit 2022 zit na een hoge mediane doorlooptijd in 2021, iets onder dat van de 2020-zaken.

Conclusie: Zowel de gemiddelde als de mediane doorlooptijd voor OM afdoeningen van Opiumwetzaken uit 2022 **is korter geworden** dan die voor Opiumwetzaken uit 2020.

Soorten OM-afdoening bij APV - en Opiumwetzaken

Disclaimer: *Veel OM-afdoeningen van in 2023 ingestroomde zaken zijn op de peildatum (1 februari 2024) nog niet bekend. Daarom is instroomjaar 2023 buiten beschouwing gelaten.*

OM-afdoening APV-zaken

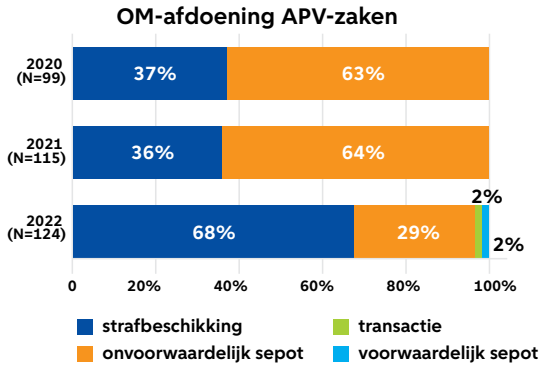

Conclusie: Bijna twee-derde van de OM-afdoeningen van de APV-zaken uit 2020 en 2021 betrof een onvoorwaardelijk sepot en ruim één-derde een strafbeschikking. Bij de **APV-zaken uit 2022** was het andersom: **ruim twee-derde** van de **OM-afdoeningen** werd afgedaan door middel van een **strafbeschikking** en ongeveer drie op de tien zaken resulteerden in een onvoorwaardelijk sepot.

OM-afdoening OW-zaken

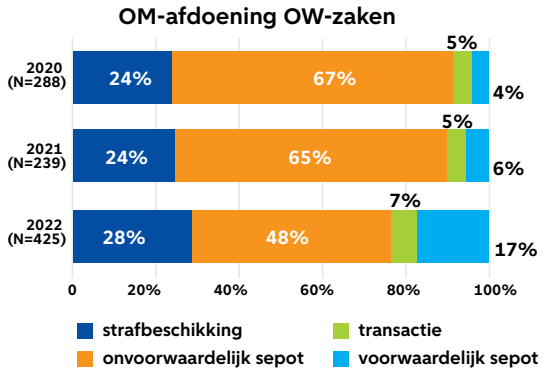

Conclusie: Van de **Opiumwetzaken** die in 2020 en 2021 instroomden en een **OM-afdoening** kregen resulteerde ruim twee-derde in een onvoorwaardelijk sepot en bijna een kwart werd afgedaan met een strafbeschikking. **De OM-afdoeningen bij de in 2022 ingestroomde zaken betroffen voor ruim een kwart een strafbeschikking en voor bijna de helft een onvoorwaardelijk sepot.** Het aandeel voorwaardelijke sepots nam in 2022 toe met ongeveer 10%-punt ten opzichte van 2021 en ook het aandeel dat werd afgedaan door middel van een transactie nam iets toe.

Rechtbank

Doorlooptijden APV- en Opiumwetzaken van pleegdatum delict tot eindvonnis Rechtbank

Disclaimer: *Veel eindvonnissen van in 2023 ingestroomde zaken zijn nu nog niet bekend. Daarom is instroomjaar 2023 buiten beschouwing gelaten. Ook de zaken die nog geen definitieve afdoening (via OM of eindvonnis Rechtbank) hebben gehad, zijn buiten beschouwing gelaten.*

Gemiddelde doorlooptijden pleegdatum feit en eindvonnis rechtbank (met peildatum)

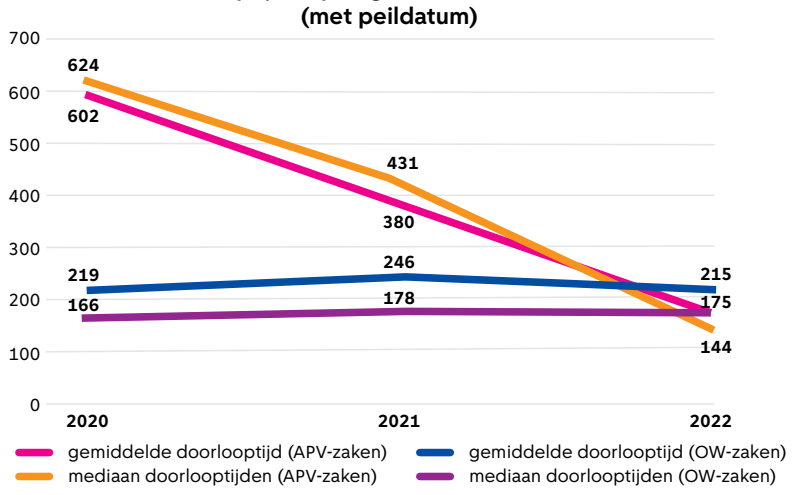

<u>Conclusie:</u> Zowel de **gemiddelde** als de **mediane doorlooptijd** tussen datum plegen feit en eindvonnis bij de rechtbank is voor **APV-zaken tussen 2020 en 2022 gedaald**.

<u>Conclusie:</u> De **gemiddelde** en **mediane doorlooptijd** tussen datum plegen feit en eindvonnis bij de rechtbank is voor **Opiumwetzaken stabiel gebleven tussen 2020 en 2022.**

Soorten eindvonnis Rechtbank bij APV- en Opiumwetzaken

Disclaimer: *Veel eindvonnissen bij in 2023 ingestroomde zaken zijn nu nog niet bekend. Daarom is instroomjaar 2023 buiten beschouwing gelaten.*

Soorten eindvonnis APV-zaken

Eindvonnis rechter APV-zaken; soorten uitspraken

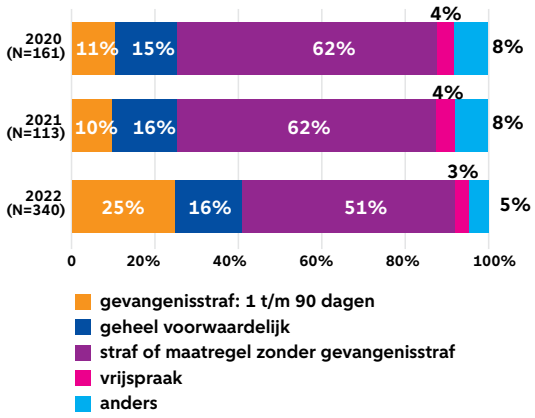

<u>Conclusie:</u> De **meerderheid** van de **rechterlijke vonnissen** over **APV-zaken** uit de periode 2020-2022 betrof een straf of maatregel **zonder gevangenisstraf** (zoals een **geldboete of een taakstraf**). **Bij** de eindvonnissen over **zaken uit 2022** was het **aandeel straf of maatregel zonder gevangenisstraf lager dan de voorgaande jaren**. Het **aandeel** (kortdurende) **gevangenisstraffen nam toe** bij de eindvonnissen over APV-zaken uit 2022.

Soorten eindvonnis Opiumwetzaken

Eindvonnis rechter OW-zaken; soorten uitspraken

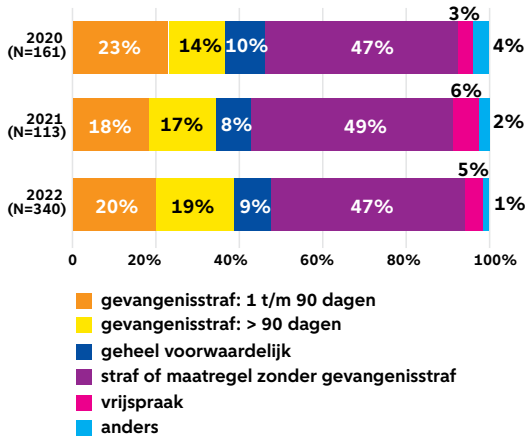

<u>Conclusie:</u> Bij de **eindvonnissen** inzake **Opiumwetzaken** uit 2020, 2021 en 2022 werd **in meerderheid** een **straf of maatregel zonder gevangenisstraf** (bijv. geldboete of taakstraf) uitgesproken. Ongeveer **vier van de tien** eindvonnissen in alle jaren betrof een **(on)voorwaardelijke gevangenisstraf.**

geldboete

taakstraf

gevangenisstraf